

Livsmedel som en nyckel till beredskap och resiliens i en mer osäker värld

Markus Lassheikki

Direktör, strategi och försörjningsberedskap

Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter, MTK. Helsingfors

Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter, MTK

- Grundat 1917
- MTK är en fack- och intresseorganisation för jordbrukare, skogsägare och landsbygdsföretagare
- Vi främjar medlemmarnas ekonomiska och sociala välbefinnande och en hållbar, ekonomisk skötsel och användning av landsbygdens resurser
- Verksamhet genom 14 regionala producentförbund, 302 producentföreningar och 48 skogsvårdsföreningar
- 250 000 personer medlemmar i lokalföreningarna
- Organisationsmedlemmar: ProAgria Centralers Förbund, Finlands samfällida skogar (förening), Finlands Pälsdjursuppfödarens förbund

Vision:
"Vi ser till att framtiden växer
på landsbygden"

***A country that cannot feed itself,
fuel itself, or defend itself has few
options. When the rules no longer
protect you, you must protect
yourself.***

Prime Minister Mark Carney, Canada

Nordiska bondeorganisationer samlades i Sverige – fokus på jordbrukets roll i en osäkrare värld

TEXT: Mia Wikström

mia.wikstrom@slc.fi
25. augusti, 2026

FOTO: Mia Wikström

När de nordiska producentorganisationerna samlades till NBC:s årliga presidiummöte den 19–21 augusti i Sverige var huvudtemat jordbrukets roll i ett allt mer fragmenterat och oförutsägbart globalt landskap. SLC:s delegation tog aktivt del av mötets diskussioner kring vad det förändrade geopolitiska läget innebär för det nordiska jordbruket och den roll som jordbruket spelar för samhällets beredskap och kritiska infrastruktur.

Nordens Bondeorganisationers Centralråd, NBC, är de nordiska ländernas producent- och kooperativa organisationernas samarbetsforum, som sammanträdde till årets presidiummöte vid Sänga Säby utanför Stockholm. Finland innehar ordförandeskapet för NBC under perioden 2025–2027 med MTK:s ordförande Tero Hemmilä som NBC-president.

Mötet inleddes med ett seminarium som behandlade sambandet mellan livsmedelssäkerhet, jordbrukets lönsamhet och möjligheterna att investera för framtiden.

Robust nordisk landbruk krev långsiktig innsats

Publiserat av Hildegunn Gjengedal, 24.08.2026

Nordiske bondeleiarar diskuterte forholdet til styresmaktene, forbrukarane og utfordringane for matproduksjonen då dei møttest til det årlege presidiummøtet i NBC. Frå venstre: Kevin Lillhonga, leiar for Nordic Young Farmers' Association, Christian Høegh-Andersen frå danske Landbrug & Fødevarer, Margrét Ágústa Sigurðardóttir frå det islandske bondelaget, Tero Hemmilä frå finske MTK, Bjørn Gimming frå Norges Bondelag, Mats Nylund frå Svenska lantbruksproducenternas centralförbund og Palle Borgström frå svenske LRF.

Nordiske bondeorganisasjonar ber regjeringane styrkje matberedskapen med langsiktige investeringar og betre rammevilkår for landbruket.

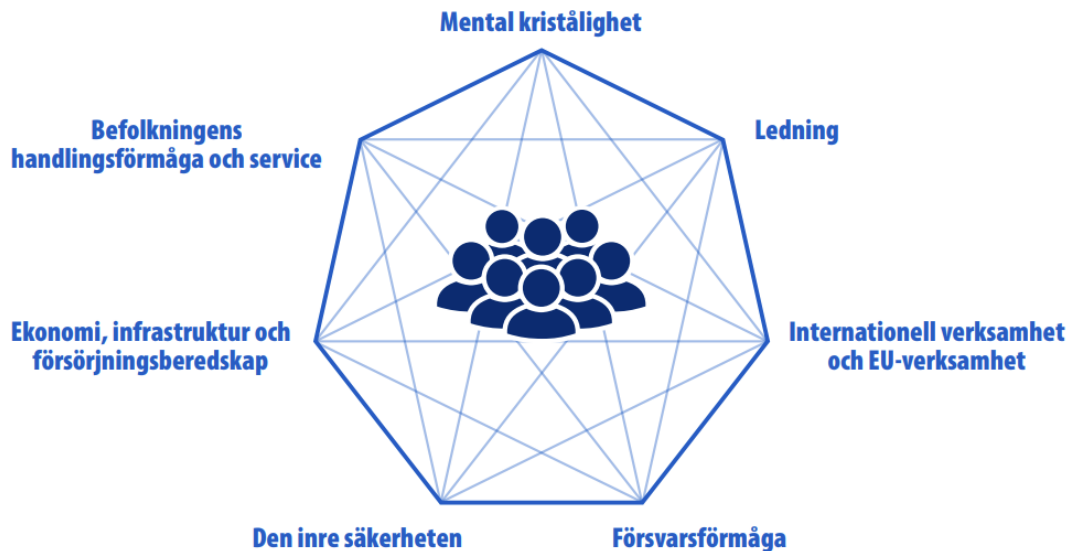
Den finländska säkerhetsstrategin för samhället

Den övergripande säkerheten är en samarbetsmodell.

“...myndigheterna, näringslivet, organisationer och medborgarna tillsammans sörjer för samhällets vitala funktioner.”

Regeringens principbeslut
16.1.2025

Samhällets vitala funktioner

Försörjningsberedskapen ger trygghet i en föränderlig värld

- Med försörjningsberedskap avses trygghet av sådan väsentlig produktion, service och infrastruktur som är nödvändig för befolkningens utkomst, landets näringsliv och landets försvar i undantagsförhållanden och under allvarliga störningar som kan jämföras med undantagsförhållanden.
- Covid-pandemin, Rysslands anfallskrig i Ukraina, kriget vid Persiska viken och USA:s oförutsägbara politik har utmanat sådan försörjningsberedskap, som grundar sig på globala leveranskedjor.
- Utgångspunkterna för den nationella försörjningsberedskapen är en välfungerande marknad, en mångsidig industriell och annan produktionsmässig bas och en konkurrenskraftig samhällsekonomi.

Resiliens skapas på olika nivåer

Frivilligt beredskapssamarbete

- Försörjningsberedskapsorganisationen och nätverk
- Sektor-, pool- och kommittéverksamhet

Kontraktbaserade beredskapsarrangemang

- Kontinuitetsarrangemang
- Dedikerade krisförmågor
- Produktionsomställningar, produktionsreservationer

Lagstiftningabaserade beredskapskrav

- Minimikrav utgående från nationell och EU-lagstiftning

2026

Försörjningsberedskapscentralen

- Försörjningsberedskapscentralen är ett ämbetsverk som lyder under arbets- och näringsministeriet.
- Vår mission är att samarbeta med privata sektorn, tredje sektorn och offentliga förvaltningen för att säkerställa samhällets funktionsförmåga i alla situationer
- Kostnaderna för underhåll och utveckling av försörjningsberedskap täcks från Försörjningsberedskapsfonden, som står utanför statsbudgeten.

Försörjningsberedskapens
årsbudget är 91 miljoner euro

Intäkterna från försörjningsberedskaps-
avgiften 66 miljoner euro

Myndighetens årsbudget 25 miljoner euro

Fondens balans
2,0 miljarder euro

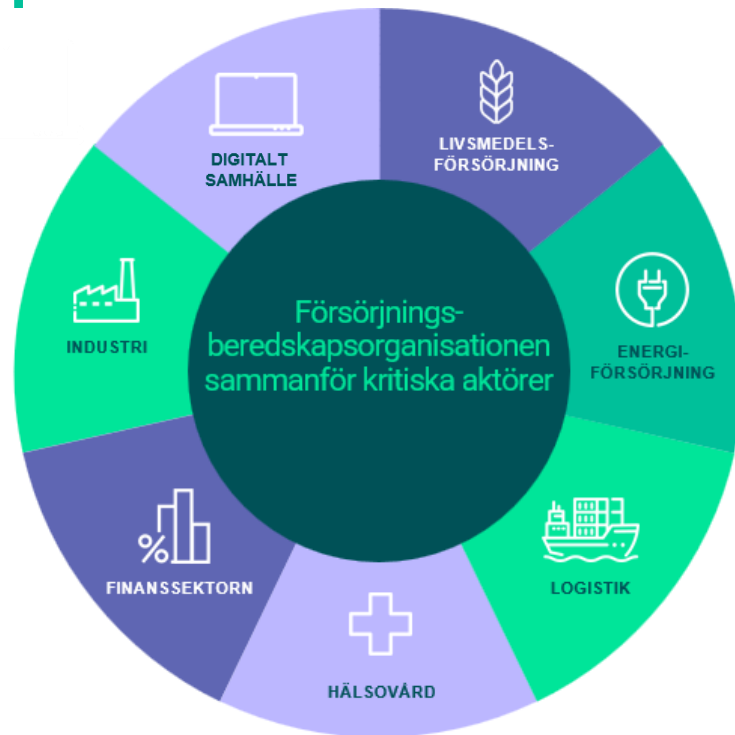
En expertorganisation med
ungefär 100 anställda

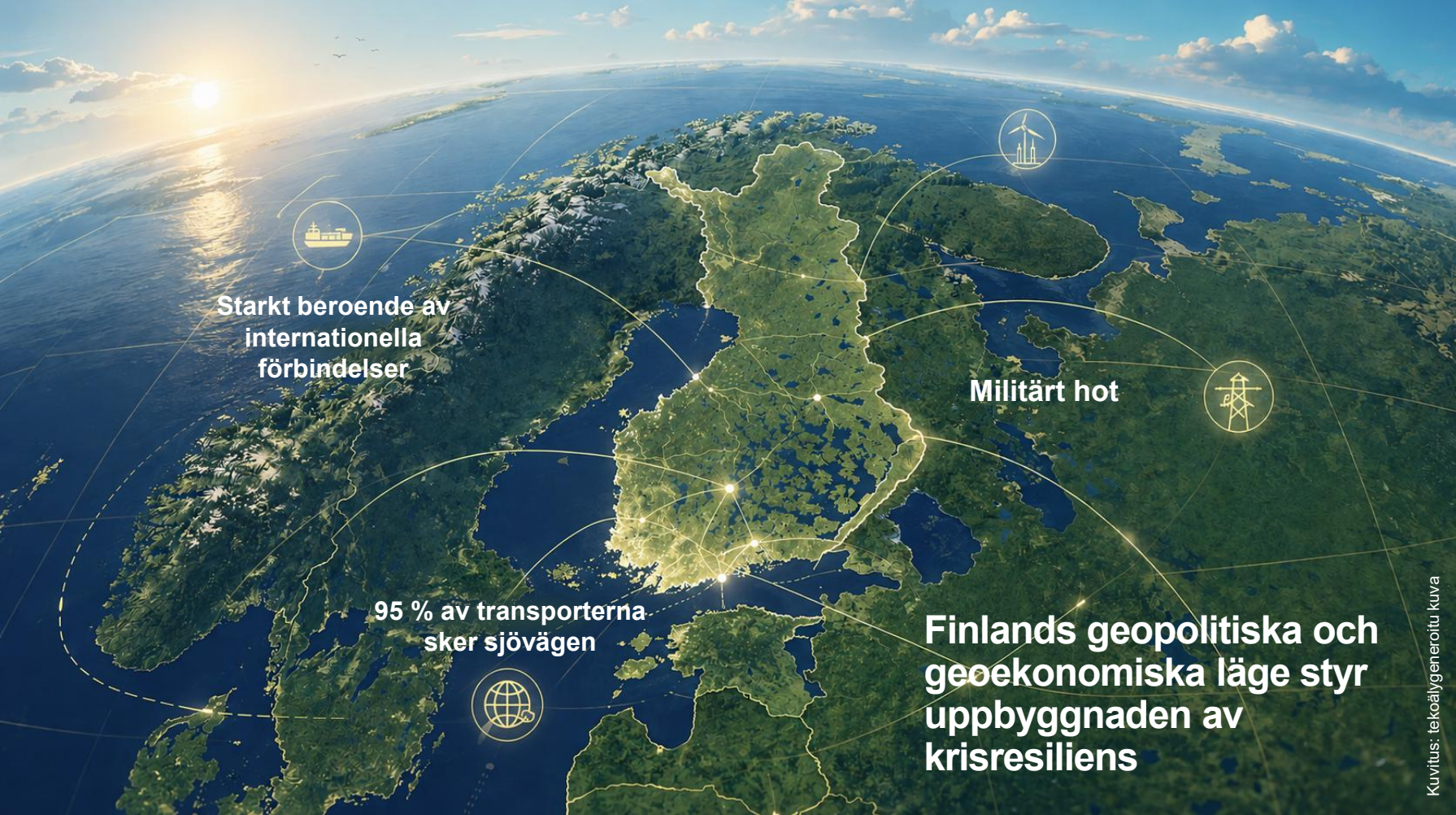
1500 företag i vårt privat-
offentliga samarbetsnätverk

Samarbete mellan offentliga och privata aktörer

- Försörjningsberedskapscentralen upprätthåller ett omfattande nätverk som täcker hela samhället: myndigheter, näringsli och föreningsorganisationer (NGO)
- Alla kritiska sektorer är med
- Inom sektorerna finns pooler som permanenta samarbetsorgan
- Försörjningsberedskapsorganisationen främjar näringslivets beredskap
- Ministerierna ansvarar för beredskapen inom sitt eget förvaltningsområde (sektorsansvar)

Sektorerna inom försörjningsberedskapsorganisationen

Kuvitus: tekoälygeneroitu kuva

Stark betoning på försörjningsberedskap

- Landsbygden, jordbruket och skogen i Finland tryggar medborgarnas välfärd och hör till samhällets grundpelare. Deras betydelse accentueras ytterligare i och med den förändrade säkerhetspolitiska miljön.
- Livsmedelsproduktion är jordbrukets viktigaste uppgift och grunden för försörjningsberedskapen, vilket också bör synas i riktandet av jordbruksstöden.
- Regeringen inleder omedelbara åtgärder ... så att primärproducentens ställning och balansen inom hela livsmedelskedjan utvecklas i en rättvisare riktning.
- De mest centrala åtgärderna är att se över och ändra livsmedelsmarknadslagen... och upphandlingslagen och att förbättra livsmedelsmarknadsombudsmannens rätt att få information.

"Försörjningsberedskapen utgör grunden för samhällets övergripande säkerhet."

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 29 oktober 2024

Regeringen säkerställer genom statsrådets beslut att försörjningsberedskapens nivå motsvarar kraven i den förändrade säkerhetspolitiska miljön

Beslutet är inte bindande som en lag, men ger styrning och riktlinjer för statens central- och regionförvaltning och kommunala myndigheter.

568/2024

Statsrådets beslut om målen för försörjningsberedskapen

Statsrådet har på föredragning av arbets- och näringsministeriet och med stöd av 2 § 2 mom. i lagen om tryggande av försörjningsberedskapen (1390/1992) beslutat:

1. Inledning

Finlands säkerhetspolitiska omgivning har förändrats på ett fundamentalt sätt. Detta återspeglas även i verksamheten kring försörjningsberedskapen. De nya och mer allvarliga hoten förutsätter att tryggandet av försörjningsberedskapen och nivån av beredskap förstärks. Inom utvecklandet av försörjningsberedskapen ligger fokus under de närmaste åren på beredskap också inför militära hot och hybridhot.

Grunden för krisberedskapen skapas under normala förhållanden i vardagen.

- Försörjningsberedskapscentralen upprätthåller lager av bland annat utsäde, proteingrödor, flytande bränsle och komponenter för framställning av mineralgödsel. Försörjningsberedskapscentralen håller också lager med brödsäd.
- Finland håller inte beredskapslager av färdiga livsmedel.
- Livsmedelsförsörjningen baserar sig på fortsatt matproduktion i alla säkerhetslägen. Beredskapen skapas under normalförhållanden
- Utmaningar:
  - Primärproduktionens svaga lönsamhet är en risk för livsmedelsförsörjningen
  - Beroendet av importerade produktionsinsatser

Självförsörjningsgrad för livsmedel

Produktionsmängd i % av konsumtionen	2005	2024
Mjölk och mjölkprodukter (flytande)	112	93
Nötkött	89	88
Svinkött	116	105
Fjäderfäkött	103	86
Ägg	120	121
Brödsäd	102	112
Vete	105	119
Råg	37	55
Havre ¹⁾	128 ¹⁾	143 ³⁾
Socker	92	54
Tomat	62	63
Gurka	74	94 ³⁾
Jordgubbe	67	61 ³⁾
Äpple ²⁾	21	21 ³⁾

1) År 2010. 2) Innehåller ej hemträdgårdsproduktion. 3) År 2023.

- Gott från Finland-märket används av livsmedelsproducenter vars produkter tillverkas i Finland av finska råvaror.

Allt fler konsumenter väljer en finsk produkt eftersom det ger möjlighet att påverka miljöfrågor, stöd för djurens välfärd, korta transportsträckor, säkerställande av matens pålitlighet och kvalitet, bevarandet av inhemskt jordbruk och livsmedelsproduktion samt upprätthållandet av självförsörjning och försörjningsberedskap.

Matinfo 4.9.2025

- Sammanställningen bredvid beaktar inte, att matproduktionen är beroende av många importerade insatser, såsom bränsle, frön för grödor, gödselmedel, bekämpningsmedel, importerade proteinfoder, arbetskraft, maskiner och reservdelar.

En god tillgång på livsmedel är ingen självklarhet.

Det som händer på gården har en avgörande roll för kvaliteten och kvantiteten mat, som finns på marknaden.

Jordbruket är strategiskt viktigt!

- Mat trengs hver dag. Vi er ingenting uten mat

Matberedskap: De nordiske bondelagslederne forventer at myndighetene tar flere grep i tråd med de høyere ambisjonene. Fra v.: President Juha Marttila i det finske Bondelaget (MTK), leder Bjørn Gimming i Norges Bondelag, Landbrug og Fødevarer-leder Søren Søndergaard og president Palle Borgstrøm i Lantbrukarnas riksförbund. Foto: Anders Sandbu

- Ett fungerande och lönsamt lantbruk är en grundförutsättning för en resilient matberedskap.
- En hög självförsörjningsgrad ger bättre beredskap att möta kriser.
- Det internationella samarbetet skapar möjligheter att utveckla beredskapen.

Bondebladet

Tack för er uppmärksamhet!

Markus.Lassheikki@mtk.fi

Phone: +358 40 7799 680

